

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 4428/2022
30.05.2024. године
Београд

Врховни суд, у већу састављеном од судија Драгане Маринковић, председника већа, Марине Милановић и Весне Станковић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., са боравиштем у ..., кога заступа пуномоћник Славица Марјановић, адвокат из ..., против туженог „Неша Комерц“ ДОО Врање, кога заступа пуномоћник Станиша Стаменковић, адвокат из ..., ради накнаде штете, одлучујући о ревизијама тужиоца и туженог изјављеним против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 2587/21 од 23.11.2021. године, у седници одржаној 30.05.2024. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДА СЕ пресуда Апелационог суда у Нишу Гж 2587/21 од 23.11.2021. године у ставовима другом, трећем и четвртном изреке и предмет враћа другостепеном суду на поновно суђење у том делу.

Образложење

Пресудом Основног суда у Врању П 1868/14 од 29.01.2016. године, ставом првим изреке, тужени је обавезан да тужиоцу на име накнаде штете исплати износ од 14.000 евра са домицилном каматом по есконтној стопи Европске централне банке од 01.02.2008. године до исплате, све у динарској противвредности. Ставом другим изреке, тужени је обавезан да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 686.500,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж 1546/16 од 01.11.2016. године, ставом првим изреке преиначена је првостепена пресуда и допунско решење, тако што је ставом другим изреке, делимично усвојен тужбени захтев и тужени обавезан да тужиоцу на име накнаде штете исплати 472.000,00 динара са законском затезном каматом од 01.02.2008. године до исплате. Ставом трећим изреке, одбијен је као неоснован део тужбеног захтева од досуђеног у претходном ставу изреке, до траженог износа од 14.000 евра са домицилном каматом по есконтној стопи Европске централне банке од 01.02.2008. године до исплате, а све у динарској противвредности. Ставом четвртим изреке, тужени је обавезан да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 321.480,00 динара са законском затезном каматом од извршности

пресуде до исплате, а одбијен захтев тужиоца за исплату законске затезне камате од 29.01.2016. године до дана извршности пресуде.

Решењем Врховног касационог суда Рев 2419/2017 од 05.06.2019. године, укинута је пресуда Апелационог суда у Нишу Гж 1546/16 од 01.11.2016. године у ставовима трећем и четвртном изреке и предмет је у том делу враћен другостепеном суду на поновно суђење.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж 4324/19 од 04.02.2020. године, ставом првим изреке, укинута је првостепена пресуда и пресуђено тако што је, ставом другим изреке, одбијен тужбени захтев тужиоца којим је тражено да се тужени обавезе да тужиоцу на име накнаде штете исплати разлику између досуђеног износа од 472.000,00 динара са законском затезном каматом од 01.02.2008. године до исплате, до траженог износа од 14.000 евра са домицилном каматом по есконтној стопи Европске централне банке од 01.02.2008. године до исплате, све у динарској противвредности. Ставом трећим изреке, тужени је обавезан да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 321.480,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате.

Решењем Врховног касационог суда Рев 5878/2020 од 11.03.2021. године укинута је пресуда Апелационог суда у Нишу Гж 4324/19 од 04.02.2020. године и предмет враћен другостепеном суду на поновно суђење.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж 2587/21 од 23.11.2021. године, ставом првим изреке укинута је првостепена пресуда у преосталом делу става првог изреке, за разлику преко раније досуђеног износа накнаде штете у висини од 472.000,00 динара са законском затезном каматом од 01.02.2008. године до исплате, а до траженог износа од 14.000 евра са домицилном каматом по есконтној стопи Европске централне банке од 01.02.2008. године до исплате и у ставу другом изреке, као и допунско решење П 1868/14 од 29.03.2016. године и пресуђено, тако што је, ставом другим изреке, тужени обавезан да тужиоцу на име накнаде штете исплати износ од 614.977,40 динара са каматом по Закону о затезној камати од 23.11.2021. године до исплате. Ставом трећим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је тражено да се тужени обавезе да тужиоцу исплати разлику од овом пресудом досуђеног износа накнаде штете од 614.977,40 динара до траженог износа од 14.000 евра са домицилном каматом по есконтној стопи Европске централне банке почев од 01.02.2008. године до исплате, а све у динарској противвредности, као неоснован. Ставом четвртим изреке, тужени је обавезан да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 556.000,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате.

Против наведене правноснажне пресуде, донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију због битих повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права побијајући је у ставу трећем и четвртном изреке, док је тужени благовременом ревизијом побијао наведену пресуду у ставу другом и четвртном изреке због битих повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је оценио да су ревизије дозвољене на основу члана 403. став 2. тачка 3. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11 ...18/20 и

10/23 – други закон), који се примењује на основу члана 506. став 2. тог закона, испитао је побијану пресуду на основу члана 408. ЗПП и утврдио да су ревизије основане.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 12. ЗПП, на коју се у наводима ревизије парничних странака указује, није прописана као ревизијски разлог, у смислу члана 407. став 1. тачка 2. истог Закона.

Према утврђеном чињеничном стању између парничних странака закључен је 31.08.2007. године уговор о купопродаји комбија, ... – ..., марке „...“, тип ... ..., тако што је у купопродајном уговору наведена цена од 400.000,00 динара са ПДВ од 72.000,00 динара, што укупно износи 472.000,00 динара, а коју ће купац, тужилац, уплатити на рачун продавца, туженог. Тужилац је преузео предметно возило од туженог, регистровао га и добио нове регистарске таблице и саобраћајну дозволу. Међутим, дана 01.02.2008. године Полицијска управа Врање је тужиоцу одузела предметно возило, јер је у поступку провере од стране надлежних органа утврђено да се ради о украденом возилу са фалсификованим бројевима шасије и мотора и које је враћено власнику на његов захтев. Вештачењем је утврђено да нема доказа о исплати уговорене купопродајне цене од 472.000,00 динара на рачун туженог, а да је цена предметног возила на дан одузимања износила 1.086.977,00 динара. Оценом исказа парничних странака и саслушаних сведока утврђено је да је тужилац на име уговорене купопродајне цене за предметно возило исплатио туженом на руке износ од 14.000 евра и да није био упознат са садржином фактуре.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања првостепени суд је усвојио тужбени захтев, налазећи да износ купопродајне цене наведен у фактури није реалан, већ да је купопродајна цена предметног возила 14.000 евра, колико је тужилац исплатио туженом, па је применом члана 508. Закона о облигационим односима обавезао туженог да тужиоцу врати наведени износ са каматом, у динарској противвредности.

Другостепени суд је након одржане расправе пред другостепеним судом и оцене изведених доказа у смислу члана 8. ЗПП утврдио да изведени докази, а пре свега исправе, не потврђују ни уговарање, али ни исплату износа купопродајне цене веће од 472.000,00 динара за возило, које није имало техничке или визуелне недостатке који би драстично утицали на вредност и које је у време преузимања и касније у континуитету регистровано до момента одузимања возила. Тужилац по налажењу другостепеног суда није доказао исплату купопродајне цене у износу од 14.000 евра за предметно возило, али има право на потпуну накнаду штете јер се услед одузимања возила сврха уговора не може остварити нити се имовина тужиоца може довести у стање пре штете само исплатом (у току поступка правноснажно досуђеног износа) номиналне купопродајне цене од 472.000,00 динара. У ситуацији када тужени као продавац није ослободио возило сметњи због којих је одузето, односно тужиоцу није предао друго возило сличних карактеристика, то се штета у имовини тужиоца огледа у износу који је потребан како би се на тржишту прибавило возило карактеристика сличних оном које је одузето, а то је износ од 1.086.977,40 динара утврђен вештачењем, при чему је тужиоцу већ правноснажно досуђен износ од 472.000,00 динара, што представља

делимичну накнаду. Зато је на основу чланова 508, 510, 266. став 1. и 189. став 2. Закона о облигационим односима, тужени у обавези да тужиоцу на име остатка до пуне накнаде штете исплати износ од још 614.977,40 динара са каматом од пресуђења. Како тужилац није доказао да је претрпео штету у висини која прелази укупно 1.086.977,40 динара (раније досуђен износ од 472.000,00 динара и овом пресудом досуђен износ од 614.977,00 динара) то је у преосталом делу од 614.977,40 динара до траженог износа од 14.000 евра са каматом, тужбени захтев одбијен као неоснован.

По становишту Врховног суда, основани су наводи ревидената којима се указује да је другостепени суд погрешно применио материјално право због чега је чињенично стање непотпуно утврђено.

Према члану 508. став 1. Закона о облигационим односима (ЗОО) продавац одговара ако на продатој ствари постоји неко право трећег које искључује, умањује или ограничава купчево право, а о чијем постојању купац није обавештен, нити је пристао да узме ствар оптерећену тим правом. Кад се покаже да треће лице полаже неко право на ствар, купац је дужан обавестити продавца о томе, изузев кад је то продавцу већ познато, и позвати га да у разумном року ослободи ствар од права или претензије трећег или, кад су предмет уговора ствари одређене по роду, да му испоручи другу ствар без правног недостатка (члан 509.). По члану 510. ако продавац не поступи по захтеву купца, у случају одузимања ствари од купца уговор се раскида по самом закону, а у случају умањења или ограничења купчевог права, купац може по свом избору раскинути уговор или захтевати сразмерно снижење цене (став 1.). Ако продавац не удовољи купчевом захтеву да у разумном року ослободи ствар од права или претензија трећег, купац може раскинути уговор ако се због тога његова сврха не може остварити (став 2.). У сваком случају купац има право на накнаду претрпљене штете (став 3.).

Према члану 266. став 1. Закона о облигационим односима, поверилац има право на накнаду обичне штете и измакле користи коју је дужник у време закључења уговора морао предвидети као могуће последице повреде уговора, а с обзиром на чињенице које су му тада биле познате или морале бити познате. Мада се у овом члану регулише обим накнаде штете из уговора, правило садржано у њему регулише и право на накнаду штете. Наиме, предвиђено је да поверилац има право на накнаду штете (обичне штете и измакле користи) које је дужник у време закључења уговора морао да предвиди као могуће последице повреде уговора, а с обзиром на чињенице које су му тада биле познате или морале бити познате. Тиме је право повериоца на накнаду штете због повреде уговора условљено предвиљивошћу и једне и друге штете од стране дужника уговорне обавезе. То значи да је на повериоцу терет доказивања да је дужник у време закључења уговора морао предвидети могуће последице повреде уговора с обзиром на чињенице које су му биле познате. У конкретном случају наведене битне чињенице нису утврђене, осим да је возило (предмет купопродаје) одузето тужиоцу и да је купљено ради употребе.

Поред тога, опште правило о праву повериоца на накнаду штете садржано у члану 262. Закона о облигационим односима има карактер генералног правила и примењује се на све случајеве када дужник не испуни обавезу или задоцни са њеним испуњењем, без обзира на основ настанка обавезе. Међутим, у наведеном закону, поред овог генералног правила о праву на накнаду штете повериоца, односно обавези

дужника да накнади штету извршена је конкретизација у случају раскида продаје што се односи и на случај одузимања ствари од купца од стране трећег (члан 510. став 1. и 2. ЗОО). У тим случајевима по члану 523. ЗОО када је продаја раскинута због повреде уговора од стране једног уговарача, друга страна има право на накнаду штете коју због тога трпи, према општим правилима о накнади штете настале повредом уговора. Када је продаја раскинута због повреде уговора од стране једног уговарача, а ствар има текућу цену, друга страна може захтевати разлику између цене одређене уговором и текуће цене на дан раскида уговора на тржишту места у коме је посао обављен, а ако на тржишту места у коме је посао обављен нема текуће цене за израчунавање висине накнаде узима се у рачун текућа цена тржишта које би га могло заменити у датом случају, којој треба додати разлику у трошковима превоза (члан 524.). У питању је такозвана апстрактна штета која се одређује накнадно на бази разлике између уговорене и тржишне цене, без обзира на висину штете коју је страна верна уговору стварно претрпела. Тачније, обрачун штете заснива се на разлици између уговорене и тржишне цене продате ствари полазећи од претпоставке да би је купац по тој цени морао платити ако је купује или би је по тој цени могао продати. У конкретном случају другостепени суд је висину штете утврдио на основу разлике тржишне вредности возила утврђене вештачењем и уговорене купопродајне цене од 472.000,00 динара. Вештачењем у поступку је утврђена вредност предметног теретног возила на дан купопродаје 31.08.2007. године у износу од 942.081,52 динара, а затим и вредност возила на дан вештачења (2013. година) у износу од 1.086.977,40 динара. Налазећи да тужилац има право на разлику између тржишне вредности предметног возила и износа уговорене купопродајне цене од 472.000,00 динара (који је већ правноснажно досуђен), усвојен је тужбени захтев за разлику од 614.977,40 динара. Међутим, као меродавна текућа (тржишна) цена места где је посао обављен узима се цена важећа на дан раскида уговора (члан 524. ЗОО), при чему наведене битне чињенице, када је раскинут уговор и колико је износила тржишна вредност предметног возила на дан раскида уговора у месту где је посао обављен, нису утврђене у поступку.

Основано се ревизијом тужиоца указује да побијана одлука у одбијајућем делу тужбеног захтева није правилна. Наиме, другостепени суд је одбио тужбени захтев за накнаду штете за износ од 614.977,40 динара до траженог износа од 14.000 евра са каматом у динарској противвредности, иако претходно утврђује да је тужиоцу већ правноснажно досуђен износ од 472.000,00 динара, који са износом од 614.977,40 динара чини укупно 1.086.977,40 динара, па би преко тог укупног износа захтев био неоснован. Осим тога, тужбени захтев тужиоца износи 14.000 евра у динарској противвредности, па је изостало утврђење другостепеног суда, да ли је укупан износ од 1.086.977,40 динара (раније правноснажно досуђен износ од 472.000,00 динара и овом пресудом досуђен износ од 614.977,00 динара) вредносно мањи или већи од динарске противвредности 14.000 евра, јер суд у парничном поступку одлучује у границама захтева који су постављени у поступку (члан 3. став 1. ЗПП). Наиме, потребно је да другостепени суд утврди ком износу новчаних јединица у страном валути (евро) би одговарао укупан досуђени динарски износ (раније правноснажно досуђено 472.000,00 динара и износ разлике између уговорене и тржишне цене), према средњем курсу НБС на дан подношења тужбе.

Из наведених разлога Врховни суд је применом члана 416. став 2. ЗПП укинуо побијану пресуду и предмет вратио другостепеном суду на поновно суђење, како би

6

отклонио недостатке на које је указано и утврдио битне чињенице, да би био у могућности да донесе закониту и правилну одлуку.

**Председник већа – судија
Драгана Маринковић, с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**